

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

ФАКУЛЬТЕТ № 1

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ НАУКИ

Галузь знань 08 Право
Спеціальність 081 Право
Освітній рівень третій освітньо-науковий
Освітньо-наукова програма Право
Шифр за ОНП ОК 1

Мова навчання українська

Розробник:

КОНОНЕНКО Тетяна, професорка кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін факультету № 1,
докторка філософських наук, професорка

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету № 1

Протокол № 5 від 23 червня 2022 року

Завідувач кафедри

В'ячеслав СУСЛИКОВ

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні Вченої ради факультету № 1

Протокол № 11 від 20 липня 2022 року

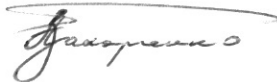
Декан факультету № 1

Олена ВОЛОБУЄВА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми Право

Гарант ОНП

Андрій ЗАХАРЧЕНКО

«20» липень 2022 року

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача

1. ВСТУП

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Мова навчання:	українська	
Статус навчальної дисципліни:	обов'язкова	
Кількість кредитів:	3	
Загальна кількість годин:	90	
Модулів:	1	
Змістових модулів:	1	
Рік підготовки:	1-й	1-й
Семестр:	1-й	1-й
Лекції:	10 годин	4 години
Семінарські:	20 годин	6 годин
Практичні:	–	–
Самостійна робота:	60 годин	80 годин
Індивідуальні завдання (курсова робота):	не передбачено	
Підсумковий семестровий контроль:	екзамен	
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:	1:2	1:8

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: підготовка висококваліфікованого конкурентоспроможного фахівця, здатного продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми сучасної юридичної науки та юридичної практики, використовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, який має володіти теоретичними знаннями, практичними вміннями та навичками зіставлення ідей, концепцій, аналізу наукового тексту, застосування філософських методів для вирішення різноманітних пізнавальних, дослідницьких і практичних завдань.

Завдання: вивчення основних тенденцій історичного розвитку науки, аналіз світоглядних і методологічних проблем сучасного етапу; розкриття змісту основних понять філософії науки; обґрунтування власної світоглядної і наукової позиції; вивчення етичних принципів сучасної наукової спільноти.

Навчальна дисципліна «Філософія науки» спрямована на досягнення таких компетентностей:

ЗК 1	Здатність формувати системний науковий світогляд та філософсько-культурний кругозір, який включає розвинене критичне мислення та професійну етику
ЗК 2	Здатність аналізувати складні явища суспільного життя на основі загальнофілософських методів наукового пізнання
ЗК 3	Здатність продукувати нові ідеї (креативність), обґрунтовувати та відстоювати їх

1.3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити навчальної дисципліни: вихідна.

Постреквізити навчальної дисципліни: «Методика викладання навчальних дисциплін», «Методологія й організація наукового дослідження в галузі права», «Правові системи сучасності», «Тлумачення норм права та правозастосування».

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Результати навчання дисципліни	Програмні результати навчання	
	ПРН 1	ПРН 5
Знати специфіку наукового світогляду	+	+
Знати шляхи пізнання світу, функціонування знання в сучасному інформаційному суспільстві, особливості та взаємозв'язки науки з сучасними етичними проблемами	+	+
Знати умови формування особистості, її свободи, відповідальності за збереження досягнень науки і культури	+	+
Вміти розуміти й аналізувати досягнення науки	+	+
Вміти виконувати самостійні наукові дослідження, кваліфіковано формулювати принципи наукової новизни і результати наукових досліджень	+	+
Вміти володіти методологією та методами пізнання, наукової діяльності	+	+
Вміти обґрунтовувати світоглядну та наукову позицію	+	+
Мати здатності вести діалог, досягати консенсусу	+	+

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	п	інд	с.р.		л	с	п	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1												
Тема 1. Специфікум наукового пізнання і знання	18	2	4	–	–	12	18	2	–	–	–	16
Тема 2. Предмет і основні концепції філософії науки	18	2	4	–	–	12	18	2	–	–	–	16
Тема 3. Структура наукового знання	18	2	4	–	–	12	18	–	2	–	–	16
Тема 4. Проблема істини	18	2	4	–	–	12	18	–	2	–	–	16
Тема 5. Особливості сучасного	18	2	4	–	–	12	18	–	2	–	–	16

етапу розвитку науки												
Усього годин	90	10	20	–	–	60	90	4	6	–	–	80

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Специфікум наукового пізнання і знання. Феномен науки. Наука як генерація нового знання, соціальний і культурний інститут. Критерії науковості. Аналітичне та синтетичне знання. Класифікація наук. Науки про природу і науки про суспільство: схожість і відмінність. Роль науки у формуванні сучасної особистості.

Тема 2. Предмет і основні концепції філософії науки. Предмет, мета, завдання філософії науки. Декартівська і беконівська традиція у розвитку науки. Основні історичні етапи розвитку науки. Формування науки як професійної діяльності. Особливості класичної і некласичної науки. Ідеали науковості: логіко-семантичний, природничий, гуманітарний. Основні концепції філософії науки. Програма обґрунтування гуманітарних наук Вільгельма Дільтея, її значення для сучасної методології. Конвенціоналізм Анрі Пуанкаре. Герменевтична стратегія обґрунтування гуманітарного знання: Фрідріх Шлейєрмахер. Феноменологічна програма у гуманітарному пізнанні: Едмунд Гуссерль. Критичний раціоналізм Карла Поппера: проблема демаркації. Теорія і методологія науково-дослідних програм Імре Лакатоса. Наукова революція: Томас Кун. Мисленнєвий колектив: Людвік Флек. Структуралізм і постструктуралізм і ключові проблеми гуманітарного дослідження. Конструктивізм: виробництво наукового знання.

Тема 3. Структура наукового знання. Основні структурні компоненти науки. Поняття теоретичного та емпіричного. Структура теоретичного дослідження. Структура емпіричного дослідження. Ідея. Проблема. Факт. Гіпотеза. Концепція. Теорія. Наукова картина світу.

Тема 4. Проблема істини. Знання і пізнання. Суб'єкт і об'єкт пізнання. Ірраціональне і раціональне пізнання. Інтуїція. Поняття та критерії істини. Верифікація. Антропологізм і раціоналізм як універсальна методологія.

Тема 5. Особливості сучасного етапу розвитку науки. Наукова традиція та наукова революція. Історична зміна типів наукової раціональності: класична та некласична наука. Основні характеристики сучасної науки. Нові стратегії наукового пошуку. Зближення ідеалів природничого та гуманітарного пізнання. Роль науки в подоланні сучасних глобальних криз. Проблема гуманітарного контролю. Криза ідеалу ціннісно-нейтрального дослідження, проблема ідеологізації науки. Наука і мораль. Професійна етика вченого.

5. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання роботи здобувачів/здобувачок вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії здійснюється відповідно до загальноуніверситетської системи оцінювання знань.

Система передбачає:

для денної форми навчання

	Семінарські заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Екзамен
	30	20	40	10

Всього	100
---------------	------------

Для переведу оцінок у бали необхідно користуватися формулою:

$$K = \frac{\text{сума одержаних оцінок (балів)}}{\text{округлити } (0,6 * \text{кількість групових занять}) * 5} * 30 =$$

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання на семінарському занятті слід врахувати певні рівні знань:

1. Теоретична відповідь:

- оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії вільно володіють навчальним матеріалом, опрацювавши основну та додаткову літературу, аргументовано висловлюють свої думки, проявляють творчий підхід до виконання індивідуальних і колективних завдань;

- оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії володіють певним обсягом навчального матеріалу, здатні його аналізувати, але не мають достатніх знань для формулювання висновків, поєднання теоретичних знань із практичними прикладами;

- оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії володіють навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіють частиною навчального матеріалу;

- оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії не володіють навчальним матеріалом, відмовляються відповідати на запитання.

2. Тест: правильне вирішення питання тесту оцінюється в 1 бал.

3. Задача: вважається вирішеною і оцінюється:

- оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії повністю правильно вирішили задачу, дали відповіді на всі поставлені в умовах питання;

- оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії повністю правильно вирішили задачу, дали відповіді на всі поставлені в умовах питання, але допустили незначні помилки;

- оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії дали відповіді не на всі поставлені в умовах питання чи допустили значні помилки;

- оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії не правильно вирішили задачу.

4. Реферативне повідомлення – оцінюється в 5 балів:

- 1 бал – належне оформлення реферативного повідомлення;

- 1 бал – теоретична обґрунтованість теми, визначення її актуальності, мети, завдань, чітко розроблений науковий апарат;

- 1 бал – глибока проробка теми (наявність ґрунтовних висновків);

- 2 бали – грамотна й аргументована презентація реферату.

Кожну оцінку викладач/викладачка повинні аргументовано мотивувати.

Самостійна робота:

19-20 балів – «5» відмінно;

15-18 балів – «4» добре;

10-14 балів – «3» задовільно;

0-9 балів – «0» незадовільно.

19-20 балів – «5» відмінно – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії повністю виконали завдання, надали вірне тлумачення отриманим результатам, знають рекомендовану літературу,

володіють матеріалом джерел, виявляють аналітичну здібність та творчий підхід;

15-18 балів – «4» добре – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії повністю виконали завдання, але допустили незначні помилки, що суттєво не впливають на загальний висновок, знають рекомендовану літературу, володіють матеріалом джерел, виявляють аналітичну здібність;

10-14 балів – «3» задовільно – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії надали ідею розв'язання завдання, але у розрахунках і висновках існують значні помилки, які приводять до викривлення рішення, знають лише матеріал підручника;

0-9 балів – «0» незадовільно – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії не можуть виконати завдання або роблять принципові помилки, які викривлюють усе рішення.

Модульний контроль:

37-40 балів – «5» відмінно;

30-36 балів – «4» добре;

20-29 балів – «3» задовільно;

0-19 балів – «0» незадовільно.

37-40 балів – «5» відмінно – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії дають ґрунтовну відповідь на питання модульного контролю, демонструють системну послідовність та аналітичну здібність, викладають матеріал вичерпно, грамотно, логічно, аргументовано висловлюють власну точку зору, проявляють творчий підхід до виконання завдання;

30-36 балів – «4» добре – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії дають розгорнуту відповідь на питання модульного контролю, демонструють системну послідовність та аналітичну здібність, викладають матеріал грамотно, логічно, аргументовано

висловлюють власну точку зору, проявляють творчий підхід до виконання завдання, але наявні окремі недоліки у розкритті сутності проблеми та ключових понять;

20-29 балів – «3» задовільно – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії дають поверхову відповідь на питання модульного контролю, лише частково розкривають сутність проблеми та ключових понять, допускають змістовні помилки, які свідчать про фрагментарність та поверховість знань;

0-19 балів – «0» – незадовільно – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії не володіють навчальним матеріалом.

При оцінюванні екзамену застосовуються такі критерії:

- 9-10 балів – «5» відмінно – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії дають ґрунтовну відповідь на питання екзаменаційного білета, демонструють системну послідовність та аналітичну здібність, викладають матеріал вичерпно, грамотно, логічно, у повному обсязі знають рекомендовану літературу, володіють матеріалом джерел, вільно володіють спеціальною термінологією, аргументовано висловлюють власну точку зору;

- 7-8 балів – «4» добре – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії комплексно розв'язують питання екзаменаційного білета, демонструють системну послідовність, викладають матеріал грамотно, логічно, знають рекомендовану літературу, володіють матеріалом джерел, висловлюють власну точку зору, допускають 2-3 помилки у викладі матеріалу, використанні спеціальної термінології, які не впливають на зміст;

- 5-6 балів – «3» задовільно – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії частково, не завжди грамотно, логічно викладають зміст питань, відповідь неповна, наявні неточності у

використанні спеціальної термінології, помилки у викладі матеріалу, які впливають на зміст;

- 0-4 балів – «0» незадовільно – зміст питань не розкрито, здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії не відповідають на поставлені запитання, у відповіді наявні грубі помилки у використанні спеціальної термінології, суттєві помилки у викладі матеріалу, які впливають на зміст.

для заочної форми навчання

	Семінарські заняття	Самостійна робота	Екзамен
	20	20	60
Всього	100		

Для переводу оцінок у бали необхідно користуватися формулою:

$$K = \frac{\text{сума одержаних оцінок (балів)}}{\text{округлити } (0,6 * \text{кількість групових занять}) * 5} * 20 =$$

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання на семінарському занятті слід врахувати певні рівні знань:

1. Теоретична відповідь:

- оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії вільно володіють навчальним матеріалом, опрацювавши основну та додаткову літературу, аргументовано висловлюють свої думки, проявляють творчий підхід до виконання індивідуальних і колективних завдань;

- оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії володіють певним обсягом

навчального матеріалу, здатні його аналізувати, але не мають достатніх знань для формулювання висновків, поєднання теоретичних знань із практичними прикладами;

- оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії володіють навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіють частиною навчального матеріалу;

- оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії не володіють навчальним матеріалом, відмовляються відповідати на запитання.

2. Тест: правильне вирішення питання тесту оцінюється в 1 бал.

3. Задача: вважається вирішеною і оцінюється:

- оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії повністю правильно вирішили задачу, дали відповіді на всі поставлені в умовах питання;

- оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії повністю правильно вирішили задачу, дали відповіді на всі поставлені в умовах питання, але допустили незначні помилки;

- оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії дали відповіді не на всі поставлені в умовах питання чи допустили значні помилки;

- оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії не правильно вирішили задачу.

4. Реферативне повідомлення – оцінюється в 5 балів:

- 1 бал – належне оформлення реферативного повідомлення;
- 1 бал – теоретична обґрунтованість теми, визначення її актуальності, мети, завдань, чітко розроблений науковий апарат;
- 1 бал – глибока проробка теми (наявність ґрунтовних висновків);

- 2 бали – грамотна й аргументована презентація реферату.

Кожну оцінку викладач/викладачка повинні аргументовано мотивувати.

Самостійна робота:

19-20 балів – «5» відмінно;

15-18 балів – «4» добре;

10-14 балів – «3» задовільно;

0-9 балів – «0» незадовільно.

19-20 балів – «5» відмінно – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії повністю виконали завдання, надали вірне тлумачення отриманим результатам, знають рекомендовану літературу, володіють матеріалом джерел, виявляють аналітичну здібність та творчий підхід;

15-18 балів – «4» добре – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії повністю виконали завдання, але допустили незначні помилки, що суттєво не впливають на загальний висновок, знають рекомендовану літературу, володіють матеріалом джерел, виявляють аналітичну здібність;

10-14 балів – «3» задовільно – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії надали ідею розв'язання завдання, але у розрахунках і висновках існують значні помилки, які приводять до викривлення рішення, знають лише матеріал підручника;

0-9 балів – «0» незадовільно – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії не можуть виконати завдання або роблять принципові помилки, які викривлюють усе рішення.

При оцінюванні екзамену застосовуються такі критерії:

- 50-60 балів – «5» відмінно – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії дають ґрунтовну відповідь на питання екзаменаційного білета, демонструють системну послідовність та

аналітичну здібність, викладають матеріал вичерпно, грамотно, логічно, у повному обсязі знають рекомендовану літературу, володіють матеріалом джерел, вільно володіють спеціальною термінологією, аргументовано висловлюють власну точку зору;

- 40-49 балів – «4» добре – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії комплексно розв'язують питання екзаменаційного білета, демонструють системну послідовність, викладають матеріал грамотно, логічно, знають рекомендовану літературу, володіють матеріалом джерел, висловлюють власну точку зору, допускають 2-3 помилки у викладі матеріалу, використанні спеціальної термінології, які не впливають на зміст;

- 30-39 балів – «3» задовільно – здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії частково, не завжди грамотно, логічно викладають зміст питань, відповідь неповна, наявні неточності у використанні спеціальної термінології, помилки у викладі матеріалу, які впливають на зміст;

- 0-29 балів – «0» незадовільно – зміст питань не розкрито, здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії не відповідають на поставлені запитання, у відповіді наявні грубі помилки у використанні спеціальної термінології, суттєві помилки у викладі матеріалу, які впливають на зміст.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю помилок
82-89	Добре	B	Кредит зараховано. Контрольні заходи

			виконані вище середнього рівня з кількома помилками
75-81		C	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вірно з певною кількістю суттєвих помилок
67-74	Задовільно	D	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані непогано, але зі значною кількістю недоліків
60-66		E	Кредит зараховано. Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальним критеріям
35-59	Незадовільно	FХ	Кредит не зараховано. Здобувачу/здобувачці вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії надається можливість скласти оговорені контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки
1-34		F	Кредит не зараховано. Здобувач/здобувачка вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії повинні повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни (модуля)

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Філософія науки : Курс лекцій / В. Ханстантинов. Миколаїв, 2017. 188 с.

2. Філософія науки : Навчальний посібник / О. Ісакова, Н. Щербакова. Мелітополь, 2019. 227 с.
3. Філософія науки : Навчальний посібник / О. Кузь, В. Чешко. Харків, 2017. 172 с.
4. Філософія науки : Підручник / І. Добронравова, Л. Сидоренко, В. Чуйко та ін. ; за ред. І. Добронравової. Київ, 2018. 255 с.
5. Філософія сучасної науки і техніки : Підручник / Е. Семенюк, В. Мельник. Львів, 2017. 364 с.

Допоміжні

1. Вітгенштейн Л. Логіко-філософський трактат. Будь-яке видання.
2. Гуссерль Е. Ідеї до чистої феноменології та феноменологічної філософії. Будь-яке видання.
3. Гуссерль Е. Картезіанські роздуми. Будь-яке видання.
4. Дільтей В. Вступ до наук про дух. Будь-яке видання.
5. Дільтей В. Побудова історичного методу в науках про дух. Будь-яке видання.
6. Євтушенко М., Хижняк М. Методологія та організація наукових досліджень. Київ, 2021. 350 с.
7. Колесников О. Основи наукових досліджень. Київ, 2019. 144 с.
8. Кун Т. Структура наукових революцій. Будь-яке видання.
9. Лакатос І. Фальсифікація та методологія науково-дослідних програм. Будь-яке видання.
10. Мальська М., Пандяк І. Організація наукових досліджень. Київ, 2021. 136 с.
11. Михайличенко О. Історія науки і техніки : Навчальний посібник. Суми, 2013. 346 с.
12. Поппер К. Логіка наукового дослідження. Будь-яке видання.
13. Пуанкаре А. Наука і метод. Будь-яке видання.
14. Філософія: наука і культура : Мультидисциплінарний навчальний посібник / К. Кириленко. Київ, 2014. 216 с.

15. Флек Л. Виникнення та розвиток наукового факту. Введення в теорію стилю мислення та розумового колективу. Будь-яке видання.

16. Цехмістрова Г. Методологія та організація наукових досліджень. Київ, 2012. 352 с.

17. Шлейермахер Ф. Герменевтика. Будь-яке видання.

Інформаційні ресурси

1. Дистанційний курс з дисципліни.

<https://edu.dnuvs.in.ua/enrol/index.php?id=413>